

Ugrožena hrvatska flora

3.6

Farmaceutski
tehničar /
farmaceutska
tehničarka

Obilježavanje Svjetskog dana divljih vrsta

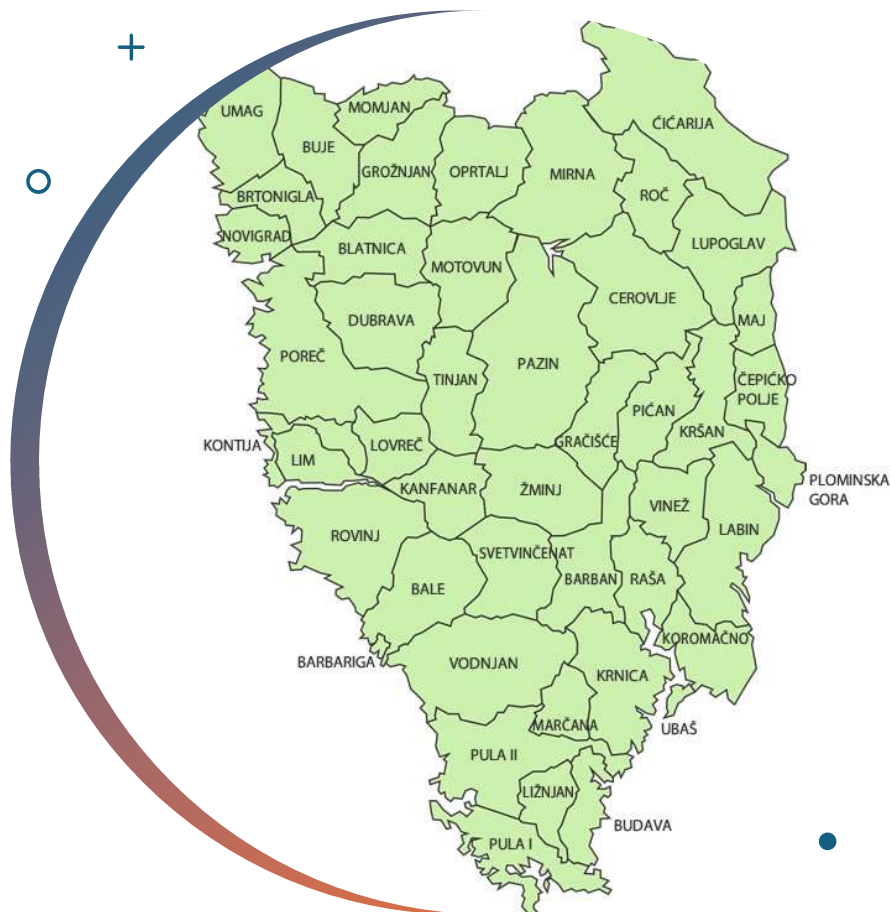
3. ožujka

Ujedinjeni narodi u prosincu 2013. godine proglasili su 3. ožujka **Svjetskim danom divljih vrsta**. Od tada ovaj dan obilježava se svake godine u cijelom svijetu s ciljem edukacije javnosti o sveukupnoj raznolikosti biljnih i životinjskih vrsta na Zemlji, te podizanja svijesti o potrebi i važnosti njihova očuvanja, kao i sve raširenijem problemu ilegalne trgovine divljim vrstama.

Općenito o ugroženom bilju

- veliko bogatstvo biljaka: oko **5500** biljnih vrsta
- na našim prostorima trenutno ima **preko 1000** zaštićenih i strogo zaštićenih biljni vrsta
- proučavana odabrana staništa: **Istra, sjeverno Primorje (Kvarner), Gorski kotar, Lika**

Što mislite, zašto su neke biljke zaštićene? Koja je svrha proglašavanja biljne vrste zaštićenom?

1.ugrožene biljke Istre

- na području Istarske županije zabilježene su ukupno 233 strogo zaštićene biljne vrste

- 1.BODLJIKAVA PIRIKA
- 2.PUSTENASTI JARMEN

Bodljikava pirika

- *Elymus farctus* (Viv.) Runem
- kritično ugrožena visoka mediteranska trajnica
- pjeskovita staništa uz more
- ugrožena zbog turizma, iskorištavanja i eksploatacije pijeska

Pustenasti jarmen

- *Anthemis tomentosa* L.
- ugrožena zbog male populacije na ograničenoj površini te zbog turizma
- u godinama s više oborina je bujnija a u izuzetno suhim ljetima cvatovi su neposredno nad tlom
- obitava na području oko rta Kamenjaka zbog pogodne klime

2. ugrožene biljke Like

- na području Like zabilježeno je ukupno 120 strogo zaštićenih biljnih vrsta

1.VUNASTI NAPRSTAK

2.VELEBITSKA DEGENIJA

3.OGULINSKA ŠPILJSKA SPUŽVICA

Vunasti naprstak

- *Digitalis lanata* Ehrh.
- kritično ugrožena visoka trajnica
- raste uz rubove šuma, te na livadama u pojasu šuma
- ugroženost zbog nestanka staništa i suhих kontinentalnih livada

Velebitska degenija

- *Degenia velebitica* (Degen) Hayek
- kritično ugrožena zeljasta trajnica
- raste uglavnom na kamenitim planinskim područjima Velebita
- ugrožena zbog smanjenja ispaše i presađivanja

Ogulinska špiljska spužvica

- *Eunapius subterraneus* Sket & Velikonja
- jedini predstavnik roda *Eunapius*, slatkovodnih spužvi
- isključivo obitava u podzemnim vodenim staništima špilja
- raste na stijenama, na mjestima gdje je strujanje vode minimalno
- radi se o izrazito nepravilnim oblicima, bijele boje, izrazito rahlim i mekanim

3. ugrožene biljke Kvarnera

- na području Kvarnera zabilježeno je ukupno 29 strogo zaštićenih biljnih vrsta

- 1.KOPLJASTOLISNI ZVINČAC
- 2.RUNOLIST
- 3.HRAST CRNIKA
- 4.CIKLAMA
- 5.ČAČKASTA BALUŠKA
- 6.VRTNI KOKOTIĆ
- 7.JEDNOLISNI ŽABNJAK

Kopljastolisni zvinčac

- *Bupleurum lancifolium* Hornem.
- kritično ugrožena biljka
- stanište: žitna polja, neobrađena sušna staništa u mediteranskom području
- ugrožena zbog smanjivanja površina polja i vrtova, uništavanje korova i ruderalne vegetacije

Runolist

- *Leontopodium alpinum* Cass. ssp. *Krasense* Derganc
- runolist ima bijele ili srebrnaste cvjetove i dlakave listove koji ga štite od hladnoće
- simbolizira čistoću, ljubav i hrabrost te je znak planinskih krajeva
- otporan je na hladnoću, sušu i UV zračenje zahvaljujući dlačicama
- čest motiv u pjesmama, legendama i suvenirima

Hrast crnika

- *Quercus ilex*, L.
- zimzeleno stablo, tipično za mediteranska područja
- raste na kamenitim terenima, obroncima i uz obalu
- ugrožena zbog urbanizacije, šumskih požara i degradacije mediteranskih staništa

Ciklama

- *Cyclamen* L.
- zaštićena trajna zeljasta biljka
- raste u listopadnim šumama, u sjenovitim područjima
- ugrožena zbog pretjeranog branja i uništavanja staništa

Čačkasta baluška / Obična baluška

- *Tofieldia calyculata* (L.) Wahlenb.
- rijetka biljka, većinom stanovnik srednjoeuropskih planina
- stanište: močvarne livade i ravni bazofilni cretovi (vrsta sedimentnih stijena)
- ugrožena zbog promjene vodnog režima na staništima, nestanka staništa i sve teže podnosi globalno zatopljenje

Vrtni kokotić

- *Consolida ajacis* (L.) Schur
- kritično ugrožena jednogodišnja zeljasta biljka
- raste na poljima, strništima, u vrtovima, uz putove primorskih krajeva i u maslenicima
- ugrožena zbog napuštanja tradicionalne poljoprivrede i nestanka staništa u primorju

Jednolisni žabnjak

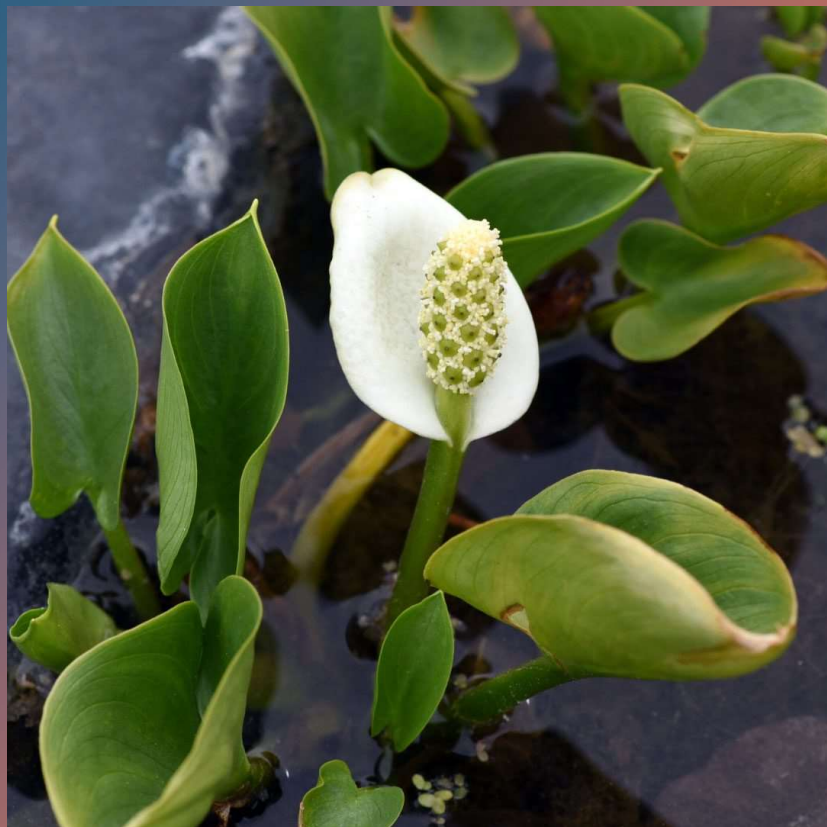
- *Ranunculus ophioglossifolius* Vill.
- predstavnik roda *Ranunculus*
- uspijeva na močvarnim područjima, rubovima vodotokova, odvodnih kanala i sličnih vodenih bazena
- ugrožena zbog odvodnjavanja/navodnjavanja močvara/obala

4.ugrožene biljke Gorskog kotara

- na području Gorskog kotara zabilježeno je oko 500 strogo zaštićenih biljnih vrsta

- 1.MOČVARNI ZMIJINAC
- 2.ROSIKA
- 3.MOČVARNI PETOPRST
- 4.ALPSKA TUSTICA
- 5.IVANČICA
- 6.BUSENASTA ŠAŠINA

Močvarni zmijinac

- *Calla palustris* L.
- kritično ugrožena biljka
- samo na jednom lokalitetu – u nekoliko otvorenih šumskih depresija u Sungerskom lugu
- ugrožena zbog gubitka staništa

Rosika

- *Drosera rotundifolia* L.
- kritično ugrožena biljka
- raste u močvarnim područjima s niskom koncentracijom hranjivih tvari te niskom pH vrijednosti (okolica Fužina)
- ugrožena zbog nestanka staništa

Močvarni petoprst

- *Potentilla palustris* L. Scop.
- ugrožena zbog napuštanja tradicionalne uporabe vlažnih travnjaka, isušivanja močvarnih staništa
- višegodišnja, polugrmolika biljka
- cvate od svibnja do rujna
- pupovi mogu preživjeti u vodi □ hidrofit

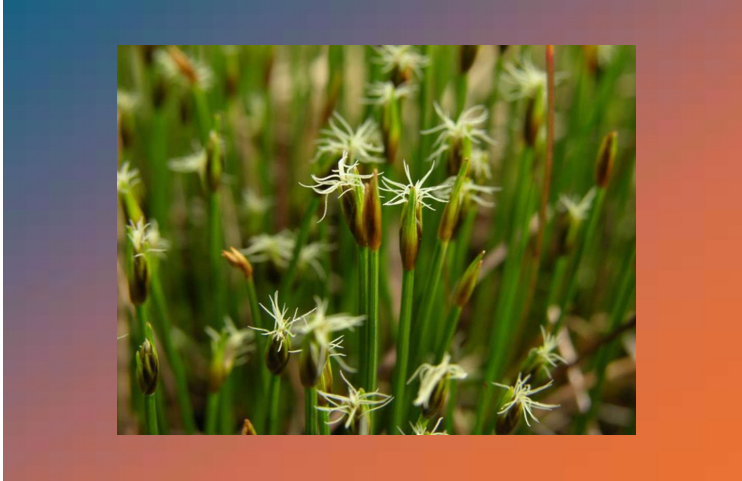
Alpska tustica

- *Pinguicula alpina* L.
- raste na sjenovitim, vlažnim stijenama
- prirodnim zarastanjem cretova smanjit će se broj nalazišta ove vrste
- održavanjem cretova osigurat će se i preživljavanje ove vrste

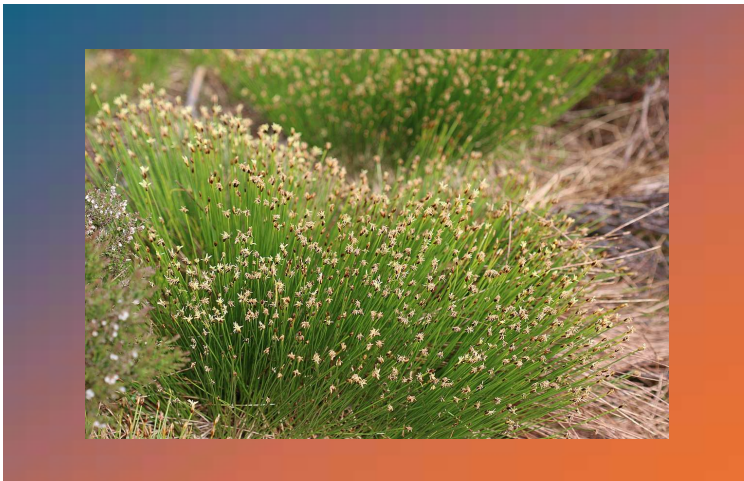
Ivančica

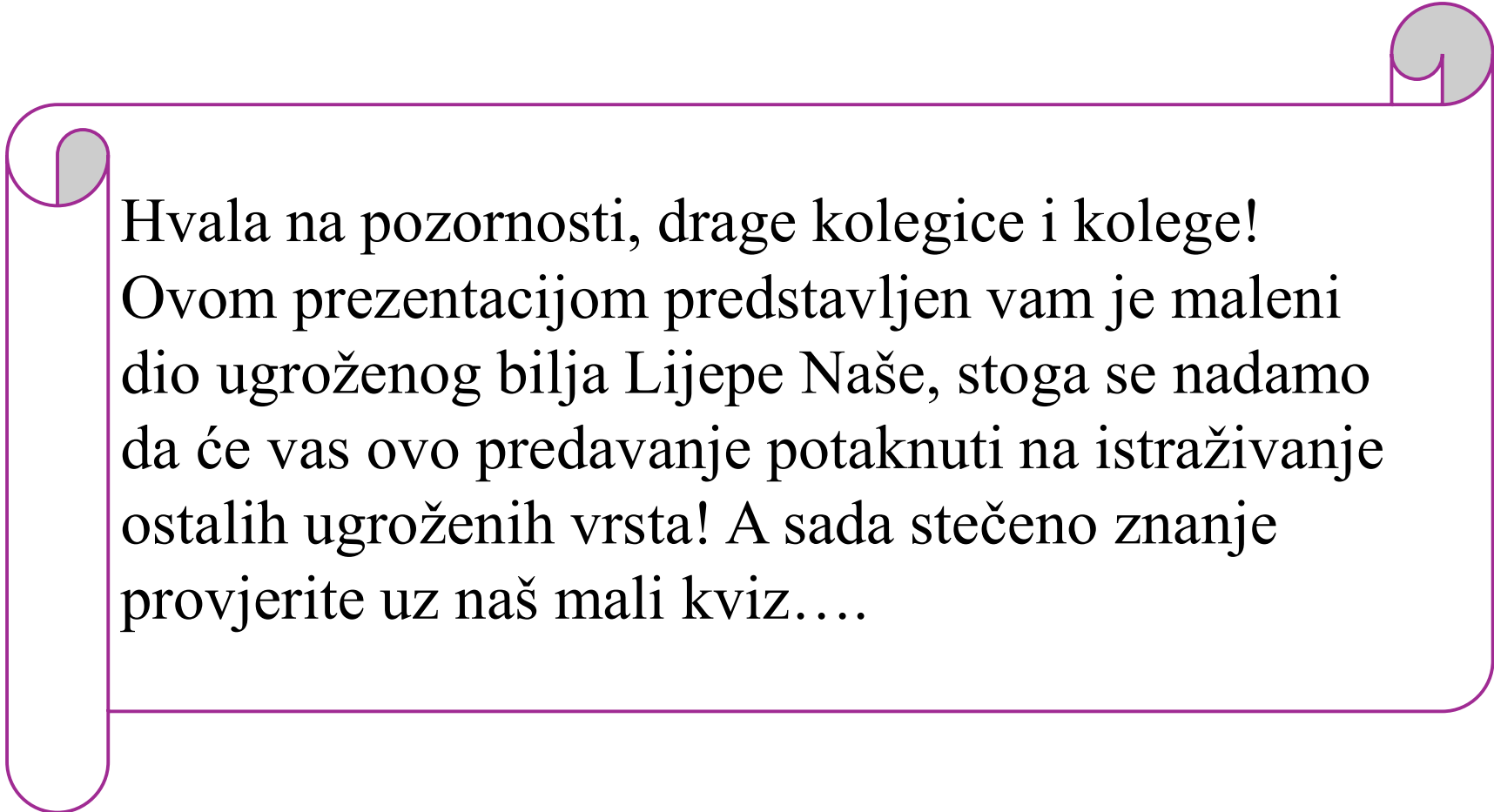
- *Leucanthemum vulgare*, Lam.
- trajna zeljasta biljka
- raste uz šumske puteve i čistine, na suhim ili vlažnim livadama i travnjacima
- ima jako aromatičan okus i konzumira se u mješavini drugih namirnica
- jestiv je korijen, a cvjetni pupoljci mogu se kiseliti

Busenasta šašina

- *Trichophorum cespitosum* (L.) Hartm.
- gusto busenasta trajnica
- raste na otvorenom, vlažnom cretu
- opadajuća populacija, broj jedinka se smanjuje
- cvjeta od lipnja do kolovoza
- zabilježena samo na cretu

Hvala na pozornosti, drage kolegice i kolege!
Ovom prezentacijom predstavljen vam je maleni dio ugroženog bilja Lijepe Naše, stoga se nadamo da će vas ovo predavanje potaknuti na istraživanje ostalih ugroženih vrsta! A sada stečeno znanje provjerite uz naš mali kviz....

Provjera znanja o zaštićenom bilju

Da vidimo što ste zapamtili!

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdsu--7U6XjCG8IzTB8I_BZWlbfNkHHbhP50NhcxJUce3e0hA/viewform?usp=header